



# Turnosmučarsko pomladno obredje

Miha Pavšek<sup>1</sup> in Miha Demšar<sup>2</sup>

obilica snega se je kmalu predelala in že kmalu po začetku marca so prišli na vrsto ljubitelji vijuganja pa belih strminah. Ti so lahko v miru nadaljevali s svojim početjem vse do konca pomladi, najbolj zagnani pa so v višjih ter osojnih legah smučali tudi še v začetku poletja. Letos sicer dolgi

Preglednica: Povprečna temperatura (°C) in količina padavin (mm) v meteorološki pomladi 2014 ter primerjava s povprečjem obdobja 1991–2010

Postaja (nadmorska višina)	Povprečna temperatura (°C)	Odklon temperature (°C)	Padavine (mm)	Indeks padavin glede na povprečje 1991–2010
Rateče (864 m)	7.3	1.0	291	97
Vojsko (1067 m)	7.4	1.3	342	70
Vogel (1535 m)	4.6	1.3	463	87
Krvavec (1740 m)	3.5	1.4	220	72
Kredarica (2514 m)	-1.8	1.0	256	60

<sup>1</sup> Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Ljubljana.

<sup>2</sup> Urad za meteorologijo, Agencija RS za okolje, Ljubljana.

Vir: Arhiv Urada za meteorologijo Agencije RS za okolje.

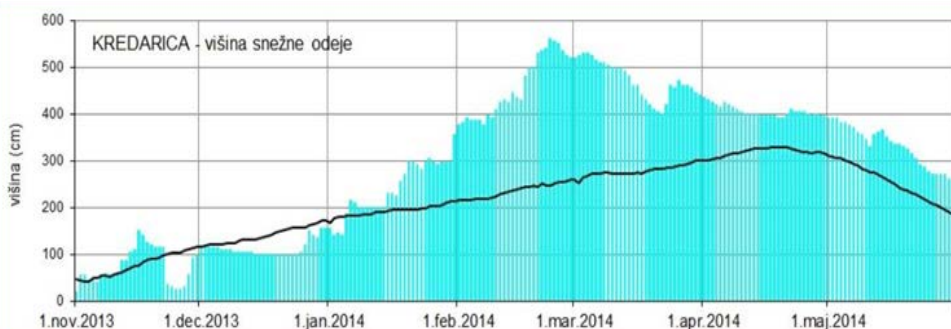


Iz zelenega v belo – sredi maja je bilo v zatrépu Krme še veliko snega in še več ostankov snežnih plazov.  
Foto: Miha Pavšek

## Vreme in razmere v gorah v meteorološki pomladi 2014

Po vremensko burni in nadpovprečno snežni zimi, slednji zlasti v visokogorju, se je z nastopom prvega spomladanskega meseca vreme utirilo v bolj ali manj pričakovane okvire. Še naprej je bilo pretoplo, predvsem pa so se do tedaj (pre)obilne padavine povlekle nazaj.

Skupna višina snežne odeje na Kredarici v snežni sezoni 2013/14 (stolpci) in dolgoletno povprečje (črta)



Vir: Spletne strani ARSO

in združeni velikonočni in prvomajski prazniki so nam vremensko nekoliko ponagajali, vendarle pa je bilo ob številnih koncih tedna vreme naklonjeno obisku gora. Ljubitelji turnega smučanja so bili deležni pravega spomladanskega obredja. Vremenski preobrat je poskrbel, da so do tedaj zaprte oziroma zelo omejeno dostopne gore na široko odprle svoje duri in poskrbele za pravcato baletno smuko po debelo zasneženih strmih. Presmučanih je bilo veliko novih smeri in ponovljene so bile številne stare, ki le redko dočakajo



Vode z dolgo časa talečega se snega so odtekale dlje časa kot po navadi, zato so na nekaterih delih poti nastale manjše erozijske razjede.

Foto: Miha Pavšek

V tem času so se temperature postopno dvigovale in bile čez dan večinoma pozitivne, zato je snežno odejo kar lepo pobiralo. Do začetka zadnje marčevske dekade je pobralo od 60 cm pa vse do metra snega. Najvišje temperature so bile 17. in 18. marca, ko je bilo na 1500 metrih preko 10, na 2500 metrih pa kar 7 °C. Dolgotrajno in ustaljeno vreme sredi prvega pomladanskega meseca se je zaključilo 22. marca, ko nas je zajelo večdnevno poslabšanje. V dveh dneh je vlažen jugozahodni veter poskrbel za to, da so ponekod zabeležili skoraj 200 mm padavin. Ob tem je ponekod v visokogorju padlo več kot meter novega snega, drugje pa veliko manj.

Konec marca in začetek aprila se je vreme spet ustalilo, temperature pa so se vnovič dvignile. Ob začetku druge dekade so bile osoje pod 1500 metri, razen v Julijskih Alpah, že večinoma brez snega. V Julijcih ga je bilo v tem času na višini 1500 metrov še od dva do tri metre, nad 2000 metri pa tudi več kot štiri metre. Druga in tretja dekada aprila sta bili precej spremenljivi, pogosto je bilo oblačno in megleno, predvsem v visokogorju je zapadlo še nekaj snega. Zanimivo je, da je v letošnjem aprilu največ padavin padlo na Pohorju in v Kamniško-Savinjskih Alpah, kjer jih pade v povprečju precej manj kot v Julijcih.

Tudi prvi dve dekadi maja sta bili precej spremenljivi, bilo je sicer nekaj sonca, a tudi oblakov in padavin. Zobe pa so pokazali letošnji ledeni možeje, ki so spet potrdili svoj sloves. Ravno v času njihovega godovanja od 12. do 14. maja (15. maja pa nas praviloma namoči še Zofka ...) nas je zajelo izredno burno vremensko dogajanje z močno ohladitvijo in padavinami. Ko smo se že ravno navadili na pomladno toploto, so v noči z 11. na 12. maj snežinke ponekod poplesavale tudi pod 700 metri. Zadnja majska dekada je postregla sprva s toplim in sončnim vremenom, končala pa se je s pogostimi padavinami, snežilo je le nad 2000 metri. Ob koncu meteorološke pomladi je bila strnjena snežna odeja v naših gorah le še nad 1600 metri. Najvišji vrhovi so bili še vedno obdani z debelim snežnim pokrovom, saj je

bilo zadnji majski dan na Kredarici še vedno zavidanja vrednih 260 cm snega. Tudi letošnjo pomlad se je nadaljeval trend pretoplega vremena iz prejšnjih sezon. V gorah so bile povprečne temperature v povprečju za več kot stopinjo Celzija višje glede na zadnji primerjalni niz med letoma 1991 in 2010. Kar zadeva padavine, je imela večina našega vzpetega sveta spomladi podpovprečno namočenost, saj je padlo med 20 in 40 % manj padavin kot v dolgoletnem spomladanskem povprečju. Izjema je le območje Pohorja in dela Kamniško Savinjskih Alp, kjer je padla celo nekoliko nadpovprečna količina padavin. Zaradi obilnih snežnih padavin v zimskem času pa smo imeli vso pomlad v gorah obilo snega.

Kot smo lahko ugotovili, razen snežnih posebnosti to pomlad v gorah ni bilo kakšnih drugih vremenskih "sladkorčkov". So se pa šele takrat v vsej svoji razsežnosti pokazale posledice letošnjega žleda in snežnih plazov ter ne nazadnje tudi snežne obtežbe. V junijski številki Planinskega vestnika smo se že lahko seznanili s posledicami plazov pri koči na Doliču, poškodovani sta bili tudi obe hišici za prodajo spominkov na Vršiču. Tudi drugod je na planinskih kočah veliko poškodb, na primer na Prešernovi koči tik pod vrhom karavanškega prvaka Stola, kjer je polomilo večino fotovoltaičnih celic. Le počasi napreduje čiščenje padlega drevja v bolj odmaknjenih območjih, ponekod so poti zaradi obilice snega, ki se je le počasi talil, tudi erozijsko poškodovane oziroma neutrjene. Zato opozarjamo na možne zdrse zaradi porušitve zunanje roba planinske poti tudi na mestih, kjer opazimo do nekaj centimetrov široko erozijsko brazdo.

Letos nas bodo v gorah poleg podrtega drevja čakala še številna snežišča, zato bo večji del poletja obstajala nevarnost zdrsov. Če vas bo zanesla pot v visokogorske osoje, so obvezni cepin in čelada, na večji strmini pa kompletan trojček, torej tudi dereze! Te bodo na strmih snežiščih obvezne zlasti konec poletja, ko je tamkajšnji sneg že bolj podoben ledu, imenovanemu firnov led. Po drugi strani pa bo prav zaradi dolgo vztrajajoče snežne kulise letošnji obisk visokogorja bolj slikovit, zato se nikar ne obotavljajte. Tudi letošnje poletje naj torej velja, da gremo v gore ob pravem času, po pravi poti, v pravi družbi, s pravo opremo in ravno prav visoko. Na ta način bo vsega ravno prav ... ●

obisk, saj tamkajšnje snežne razmere niso prav pogosto nared za tovrstne podvige. Kar je pri vsem skupaj spodbudno, je dejstvo, da navkljub obilju snega v snežni sezoni 2013/14 nismo zabeležili nobene lavinske žrtve. Zaradi obilnih snežnih padavin v zimskem času smo v pomlad zakorakali z nadpovprečno debelo snežno odejo v gorah. Prvih nekaj dni marca smo bili sicer še pod vplivom oblačnega vremena s pogostimi, a količinsko manj obilnimi padavinami kot mesec prej, ko smo imeli težave zaradi žledu. Prav te so dodatno odebile že tako zajetno snežno odejo, ki je dosegla svoj višek v začetku marca. Praviloma se to zgodi v drugi polovici aprila, ko v povprečju sneg na snegomeru na Kredarici prileže do okrog 350 cm. Letos pa so tam zabeležili kar 530 cm, na sosednjem Voglu 348 in v Grintovcih, natančneje na Krvavcu, zavidanja vrednih 162 cm. V sredini marca se je nadaljevalo suho pomladansko vreme z obilico sonca.